Lieta Nr.C18024513

S P R I E D U M S

LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ

2013.gada 12.novembrī

Krāslavas rajona tiesa

šādā sastāvā: tiesnese I.Galeja

izskatīja rakstveida procesā Krāslavā, Lāčplēša ielā 19 civillietu sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Ātrais kredīts" maza apmēra prasība pret /L.L./ par parāda Ls 40, procentu Ls 40, līgumsoda Ls 250 un zaudējumu Ls 5,25 piedziņu.

Aprakstošā daļa

Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Ātrais kredīts" (turpmāk tekstā SIA „Ātrais kredīts") 2013.gada 13.septembrī iesniedza tiesā maza apmēra prasību pret /L.L./ par parāda Ls 40, procentu Ls 40, līgumsoda Ls 250 un zaudējumu Ls 5,25 piedziņu. Prasības pieteikumā norādīts, ka 2011.gada 8.februārī atbildētāja /L.L./ prasītājas SIA „Ātrais kredīts" mājas lapā www.atraiskredits.lv aizpildīja reģistrācijas formu, apliecināja, ka piekrīt kredītlīguma noteikumiem (kredīta līguma kopējie noteikumi, kuru AKST kods ir 7A1B FA38 FB24 4CFE ED7A DC6D 3C8E C0EF), apstiprināja reģistrāciju un no sava norēķinu konta veica reģistrācijas maksājumu Ls 0,01 apmērā prasītājas norēķinu kontā.

Atbildētāja izvēlējās kredīta nosacījumus, tos apstiprināja un saņēma no prasītājas kredītu nosacījumus apstiprinošu īsziņu. 2011.gada 9.februārī prasītāja pārskaitīja pieprasīto kredītu Ls 40 apmērā atbildētājas norādītajā norēķinu kontā, nosakot samaksas termiņu līdz 2011.gada 2.martam un procentus sešu latu apmērā par kredīta lietošanu par 21 dienu. Kredīta summu un kredīta samaksas termiņu atbildētāja izvēlējās prasītājas mājas lapā. Atbildētāja aizdevuma summu noteiktajā termiņā nav samaksājusi, kā arī nesamaksāja kredīta procentus.

Vispārīgo noteikumu 9.1.punkts paredz, ka kredītlīgums stājas spēkā no tā brīža, kad kredīta ņēmējs apstiprinājis piekrišanu vispārīgiem noteikumiem, apstiprinājis reģistrāciju, apstiprinājis kredīta nosacījumus, saņēmis no kreditora kredīta nosacījumus apstiprinošu izziņu (3., 4.punkts) un ir noslēgts uz noteiktu laiku. Ja kredīta ņēmējs nepilda kredītlīgumā paredzētās kredīta ņēmēja saistības, kredītlīgums paliek spēkā līdz kredīta ņēmēja saistību pilnīgai izpildei.

Vispārīgo noteikumu 2.1.punkts paredz, ka kredītlīguma darbības laikā kreditors apņemas kredīta ņēmējam piešķirt kredītus un kredīta ņēmējs apņemas saņemtos kredītus savlaicīgi atmaksāt kreditoram un samaksāt kredīta maksājumus, kredīta procentus un kredīta piešķiršanas komisiju.

Aizdevuma līguma speciālie noteikumi ir nosacījumi, kādus izvēlējās atbildētāja, un prasītāja tiem piekrita. Līdz ar to atbildētājai ir pienākums maksāt nolīgto kredīta procentu summu par kredīta lietošanu. Prasītāja ar atbildētāju vienojās, ka kredīta procentu summa par kredīta pamatsummas lietošanu ir Ls 6 par 21 dienu (kredīta termiņš no 2011.gada 9.februāra līdz 2011.gada 2.martam), arī šo summu atbildētāja nav samaksājusi. Saskaņā ar Civillikuma 1756.pantu un kredītlīguma speciālajiem noteikumiem atbildētājai ir pienākums maksāt nolīgtos procentus par aizdevumu izmantošanu.

Ņemot vērā, ka atbildētāja neveica kredīta samaksu saskaņā ar kredītlīgumu, prasītāja saskaņā ar vispārīgo noteikumu 6.1.punktu uzsāka aprēķināt līgumsodu divu procentu apmērā no laikā nesamaksātās kredīta summas par katru nokavēto dienu.

Atbildētāja izmanto un nav samaksājusi aizdevuma summu, kā arī nav centusies noslēgt ar prasītāju jaunu parāda samaksas grafiku. Pamatojoties uz Civillikuma 1425., 1587., 1588., 1716., 1720., 1753., 1756., 1764., 1779., 1843., 1934., 1943., 1946.pantu lūdz piedzīt no atbildētājas /L.L./ par labu prasītājai SIA „Ātrais kredīts" parādu Ls 335,25, tai skaitā kredīta pamatsummu Ls 40, procentus par kredīta lietošanu Ls 40, līgumsodu Ls 250 un zaudējumus Ls 5,25. Lūdz piedzīt no atbildētājas par labu prasītājai tiesāšanās izdevumus, tai skaitā valsts nodevu Ls 50,29, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus Ls 3,30. Lūdz noteikt prasītājai tiesības par laiku līdz sprieduma pilnai izpildei saņemt no atbildētājas likumiskos sešus procentus gadā no neatmaksātās kredīta summas Ls 40, sākot ar sprieduma spēkā stāšanās brīdi.

Prasītāja prasības pieteikumā norādīja, ka lietas iztiesāšana tiesas sēdē nav nepieciešama.

Civilprocesa likuma 250.^{25} panta pirmā daļa noteic, ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā.

2013.gada 16.oktobrī tiesnese noteica civillietas izskatīšanu rakstveida procesā 2013.gada 12.novembrī. Prasītājai un atbildētājai ir paziņots datums, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{22} panta pirmo daļu pusēm ir izskaidrotas pušu procesuālās tiesības, puses ir informētas par tiesas sastāvu, kas izskatīs lietu, pusēm ir izskaidrotas tiesības pieteikt noraidījumu tiesnesei.

Prasītāja nav pieteikusi noraidījumu tiesnesei.

2013.gada 16.oktobrī atbildētāja /L.L./ atsūtīja tiesai rakstveida paskaidrojumu prasības pieteikumam maza apmēra prasībā par naudas piedziņu, kurā norāda, ka prasību atzīst daļēji, tas ir, atzīst galveno parādu Ls 40 un procentus Ls 40 apmērā. Paskaidrojumā norāda, ka ar kredīta līguma noslēgšanu un tā savlaicīgu neizpildi viņa nav nodarījusi zaudējumus. Nepiekrīt līgumsoda apmēram, jo prasītāja, pieprasot līgumsodu Ls 250 apmērā, nepamatoti iedzīvojas. Līgumsods ir nesamērīgi liels attiecībā pret pamatparādu. Prasītāja pati nesamērīgi ilgu laiku vilcināja parāda piedziņu, tādējādi apzināti pieļaujot procentu un līgumsoda nesamērīgu pieaugumu. Atbildētāja norāda, ka 2011.gada 22.februārī viņa guva galvas traumu. Pēc traumas viņa vairs nevar adekvāti domāt un pieņemt lēmumus. Lūdz samazināt līgumsoda apmēru, vai atbrīvot no līgumsoda samaksas. Atbildētāja paskaidrojumā norāda, ka nevēlas, lai notiktu uzklausīšana tiesas sēdē. Atbildētāja nav pieteikusi noraidījumu tiesnesei.

Motīvu daļa

Tiesa, pārbaudot rakstveida pierādījumus, atzīst, ka maza apmēra prasība ir pamatota un apmierināma daļēji.

Saskaņā ar Civillikuma 1402.panta noteikumiem saistību tiesības rodas vai nu no tiesiska darījuma, vai no neatļautas darbības, vai pēc likuma.

Patērētāju tiesību aizsardzības likuma10.panta pirmā daļa nosaka, ka distances līgums ir vienošanās starp patērētāju un pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju, pamatojoties uz pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja piedāvājumu ar adresēta vai neadresēta iespieddarba, tipveida vēstules, kataloga, presē publicētas reklāmas, kurai pievienots pasūtījuma kupons, telefona, faksimila, Interneta, elektroniskā pasta, televīzijas, radio un citu informācijas nosūtīšanas vai pārraidīšanas līdzekļu starpniecību.

Ministru Kabineta 2004.gada 21.decembra noteikumu „Par distances līgumu par finanšu pakalpojumu sniegšanu"2. un 3.punkts nosaka, ka šie noteikumi piemērojami distances līgumiem par finanšu pakalpojumu sniegšanu, kas tiek slēgti starp finanšu pakalpojumu sniedzēju un patērētāju, kas ir fiziska persona. Finanšu pakalpojums šo noteikumu izpratnē ir jebkurš kredītiestādes, kreditēšanas, apdrošināšanas, privāto pensiju, ieguldījumu vai maksājumu pakalpojums, ko pakalpojuma sniedzējs savas profesionālās darbības ietvaros sniedz patērētājam.

No 2011.gada 9.februāra vispārīgajiem noteikumiem (kredītlīguma noteikumiem, kredītlīguma) un aizdevuma līguma speciālajiem noteikumiem redzams, ka SIA „Ātrais kredīts" un /L.L./ starpā attālināti noticis tiesisks darījums - noslēgts distances līgums - aizdevuma līgums, saskaņā ar kuru atbildētāja saņēma no prasītājas aizdevumu Ls 40.

No SIA „Ātrais kredīts" konta izraksta redzams, ka 2011.gada 8. un 9.februārī /L.L./ ieskaitīja SIA „Ātrais kredīts" kontā Ls 0,01, maksājuma mērķi norādot, ka apstiprina reģistrāciju un kopējos līguma noteikumus.

No SIA „Ātrais kredīts" konta izraksta redzams, ka SIA „Ātrais kredīts" ieskaitīja /L.L./ kontā aizdevumu Ls 40 apmērā.

Saskaņā ar Civillikuma 1943.pantu aizņēmējam jāatdod tāda pati summa vai tāds pats daudzums, kādu viņš saņēmis.

Lietā nav strīda par to, ka atbildētāja saņēma aizdevumu Ls 40 apmērā. Tā kā atbildētāja nav iesniegusi pierādījumus, ka ir veikusi pamatparāda summas samaksu, tiesa atzīst, ka pilnībā apmierināma prasība daļā par pamatparāda Ls 40 piedziņu.

Prasības pieteikumā prasītāja norāda, ka kopējā prasības summa ir Ls 335,25, tai skaitā pamatparāds Ls 40, nolīgtie procenti Ls 40, līgumsods 250, zaudējumi Ls 5,25. Parāda aprēķinā norādīts, ka nolīgto procentu parāds ir Ls 267,72, kas aprēķināts par 937 dienām, dalot to skaitu ar periodu - 21 dienu, un reizinot ar Ls 6, bet, ievērojot Civillikuma 1763.panta noteikumus, nolīgtie procenti ir samazināti līdz Ls 40. Tāpat attiecībā par līgumsoda aprēķinu prasītāja norādījusi, ka līgumsods Ls 732,80 apmērā aprēķināts par 916 dienām, Ls 40 reizinot ar 2 % un kavēto dienu skaitu, līgumsodu samazinot līdz Ls 250.

No 2011.gada 9.februāra aizdevuma līguma speciālajiem noteikumiem redzams, ka SIA „Ātrais kredīts" un /L.L./ vienojas par šādiem kredīta izsniegšanas nosacījumiem: kredīta summa - Ls 40, kredīta procentu summa - Ls 6, kredīta termiņš - 21 diena, kredīta atmaksāšanas datums - 2011.gada 2.marts, atmaksājamā summa - Ls 46.

Saskaņā ar Civillikuma 1753.pantu ar procentiem jāsaprot tā atlīdzība, kas dodama par kādas naudas summas vai citu atvietojamu lietu lietošanas atvēlējumu vai kavējumu, samērā ar viņu daudzumu un lietošanas ilgumu.

Saskaņā ar Civillikuma 1756.pantu pienākums maksāt procentus pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu, vai uz likumu. Civillikuma 1757.pants paredz, ka nolīgstot procentus, jānoteic to apmērs. Ja tas nav darīts, tad atzīstams, ka klusējot pieņemti likumiskie procenti.

Tiesa uzskata, ka par līgumisko procentu apmēru puses bija vienojušās tikai uz laiku līdz nolīgtā aizdevuma samaksas termiņa beigām, un šī vienošanās nav attiecināma uz laiku pēc šī termiņa beigām. Puses aizdevuma līguma speciālajos noteikumos vienojās

par konkrētu procentu summu – Ls 6 un nav nekāda pamata piedzīt procentus Ls 40 apmērā.

Tā kā līgumā noteiktais līgumisko procentu maksāšanas termiņš ir beidzies, ir piemērojams Civillikuma 1759.panta 1.punktā minētais par nokavējuma procentiem, kas maksājami bez noteiktas norunas uz likuma pamata par katru parāda samaksas nokavējumu.

Saskaņā ar Civillikuma 1763.panta 1.punktu procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu. Līdz ar to par laika periodu no 2011.gada 2.marta atzīstamas prasītājas tiesības saņemt likumiskos sešus procentus gadā, ievērojot Civillikuma 1763.pantā 1.punktā noteiktos ierobežojumus.

Tādējādi prasītājas labā no atbildētājas piedzenami līgumiskie procenti par aizdevuma lietošanu par laika periodu no 2011.gada 9.februāra līdz 2011.gada 2.martam Ls 6 apmērā, bet par laika periodu no 2011.gada 3.marta atzīstamas prasītājas tiesības saņemt no atbildētājas likumiskos sešus procentus gadā no aizdevuma pamatsummas.

Līdz ar to prasība daļā par procentu Ls 34 piedziņu nav pamatota un ir noraidāma.

Tiesa atzīst, ka prasība daļā par līgumsoda piedziņu Ls 250 apmērā noraidāma pilnībā.

Atbilstoši Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 1.panta 3.punktam atbildētāja ir atzīstama par patērētāju.

Saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta vienpadsmito daļu tiesa, izšķirot strīdu vai veicot citas no ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja un patērētāja noslēgtā līguma izrietošās procesuālās darbības, izvērtē līguma noteikumus un strīda atrisināšanai attiecībā uz patērētāju nepiemēro līgumā ietvertos netaisnīgos noteikumus. No Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta vienpadsmitās daļas izriet, ka pat neesot prasībai par kāda līguma noteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, tiesai uzdots šādu noteikumu nepiemērot, ja tas ir netaisnīgs no patērētāja tiesību viedokļa.

Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 5.panta otrās daļas 5.punkts noteic, ka līguma noteikumi ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, ja tie patērētāju nostāda neizdevīgākā stāvoklī un ir pretrunā ar labticīguma prasībām. Savukārt atbilstoši Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta trešās daļas 1.punktam līguma noteikums, kas ir pretrunā likuma 5.pantam, atzīstams par netaisnīgu (*skat. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2012.gada 17.decembra spriedums, lieta SKC-262/2012; Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2013.gada 12.marta spriedums, lieta SKC-108/2013).*

Turklāt saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta trešās daļas 4.punktu līguma noteikums, kuru līgumslēdzējas puses savstarpēji nav apspriedušas, ir netaisnīgs, ja tas pretēji labticīguma prasībām rada būtisku neatbilstību līgumā noteiktajās līgumslēdzēju pušu tiesībās un pienākumos par sliktu patērētājam. Par netaisnīgiem līguma noteikumiem uzskatāmi noteikumi, kas uzliek patērētājam, kurš neizpilda vai nepienācīgi izpilda līgumsaistības, neproporcionāli lielu līgumsodu vai citu kompensāciju par līgumsaistību neizpildi vai nepienācīgu izpildi salīdzinājumā ar līgumsaistību neizpildīšanas vai nepienācīgas izpildīšanas radīto zaudējumu vai ņemot vērā citus apstākļus.

Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētājas līgumsodu, kas aprēķināts atbilstoši kredīta līguma vispārīgo noteikumu 6.1.punktam, kurā noteikts, ka puses vienojas, ja kredīta ņēmējs neveic kredīta atmaksu kredīta atmaksas dienā, tas maksā kreditoram līgumsodu divu procentu apmērā no termiņā nesamaksātās kredīta summas par katru nokavēto dienu.

Tiesa secina, ka atbildētājas tiesības uz līguma punktu par līgumsodu apspriešanu bija ierobežotas, jo līgums noslēgts kā distances līgums (Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 10.pants). Atbildētājai nebija iespējams ietekmēt šī līguma nosacījumu saturu attiecībā uz līgumsodu.

Tādējādi tiesa atzīst, ka līguma noteikums par līgumsodu divu procentu apmērā par katru nokavēto dienu rada būtisku neatbilstību līgumā noteiktajās līgumslēdzēju pušu tiesībās un pienākumos par sliktu atbildētājai /L.L./, ļaujot prasītājai konkrētajā lietā pieprasīt no atbildētājas vairāk kā septiņas reizes lielāku summu, nekā prasītāja aizdevusi.

Tādēļ kredīta līguma vispārīgo noteikumu 6.1.punktā ietvertais noteikums par līgumsoda piemērošanu divu procentu apmērā no termiņā nesamaksātās kredīta summas par katru nokavēto dienu atzīstams par netaisnīgu un konkrētās lietas izspriešanā nav piemērojams.

Līdz ar to prasība daļā par līgumsoda Ls 250 piedziņu, kas aprēķināts pēc kredīta līguma vispārīgo noteikumu 6.1.punkta, nav pamatota un ir noraidāma.

Tiesa atzīst, ka noraidāma arī prasība daļā par zaudējumu Ls 5,25 piedziņu.

Prasītāja norādījusi, ka minētie zaudējumi tai radušies sakarā ar brīdinājuma izsniegšanu atbildētājai.

No prasības pieteikuma satura un 2012.gada 19.septembra iekšzemes pārskaitījuma maksājuma dokumenta Nr.969 ir redzams, ka summa Ls 5,25 maksāta kā ar lietas izskatīšanu saistīti izdevumi /L.L./ lietā, iesniedzot pieteikumu par saistību piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā saskaņā ar Civilprocesa likuma 50.^{1}nodaļas noteikumiem. Procesuālā kārtība, kādā ir vai nav atlīdzināmi šādi procesuālie tiesas izdevumi, noteikta minētajā Civilprocesa likuma 50.^{1}nodaļā. Līdz ar to tiesa secina, ka nav materiāltiesiska pamata tiesas izdevumu Ls 5,25 apmērā, kas radušies citā tiesvedības procesā, piedziņai no atbildētājas.

Lai arī izdevumi, ko samaksājusi puse, kuras labā taisīts spriedums, atzīstami par tās zaudējumiem šī jēdziena plašākā izpratnē, tomēr nav pamata tos saistīt ar puses tiesībām celt materiāltiesisku prasījumu par zaudējumu piedziņu, jo, kā to uzsvēris dr.jur. V.Bukovskis „ (..) jautājums par tiesas izdevumiem pieder procesuālajām, bet ne materiālajām tiesībām.” *(V.Bukovskis. Civilprocesa mācību grāmata. Rīga, 1933., 421.lpp.).*

Tādējādi noraidāms prasītājas lūgums par Ls 5,25, kas ir nevis zaudējumi, bet ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi citā lietā, piedziņu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195. panta noteikumiem tiesa, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, norāda prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt procentus, ievērojot Civillikuma 1763.panta 1.punkta noteikumus, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

Civilprocesa likuma 41.panta pirmā daļa noteic, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu no atbildētājas par labu prasītājai ir jāpiedzen samaksātie tiesas izdevumi – valsts nodeva Ls 50 (proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram) un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi Ls 3,30, kopā Ls 53,30.

Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta a) apakšpunkts paredz, ka par prasību, kas novērtējama naudas summā līdz 1500 latiem ir jāmaksā valsts nodeva 15 procenti no prasības summas, bet ne mazāk par 50 latiem.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1}pantu, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, par mantas atdošanu natūrā, par personu un mantas izlikšanu no telpām un par tiesāšanās izdevumu piedziņu, tiesa nosaka termiņu sprieduma labprātīgai izpildei, izņemot gadījumus, kad spriedums izpildāms nekavējoties.

Tiesa atzīst, ka atbildētājai nosakāms desmit dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, 97., 193., 195., 250.^{25} pantu tiesa

nosprieda

Prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no /L.L./, /personas kods/, par labu sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Ātrais kredīts", reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, parādu Ls 40 (četrdesmit lati), nolīgtos procentus par laika periodu no 2011.gada 9.februāra līdz 2011.gada 2.martam Ls 6 (seši lati) un tiesas izdevumus Ls 53,30 (piecdesmit trīs lati, 30 santīmi), kopā Ls 99,30 (deviņdesmit deviņi lati, 30 santīmi), ieskaitot kontā Nr.LV41HABA0551021740568, akciju sabiedrība „Swedbank".

Noraidīt prasību daļā par nolīgto procentu Ls 34, līgumsoda 250 un zaudējumu Ls 5,25 piedziņu no /L.L./.

Noteikt sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Ātrais kredīts" tiesības saņemt no /L.L./ sešus procentus gadā no pamatsummas parāda Ls 40 no 2011.gada 3.marta līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai), ievērojot Civillikuma 1763.panta 1.punkta noteikumus, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu (Ls 40).

Noteikt /L.L./termiņu desmit dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas sprieduma labprātīgai izpildei.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas - 2013.gada 12.novembra, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamentam, kasācijas sūdzību iesniedzot Krāslavas rajona tiesā.

Tiesnese I.Galeja